

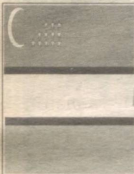
Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил декабр

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХОТИН-ҚИЗЛАР ҚУМИТАСИ, БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАҒТАЛИГИ

— Баҳоси эркин нарҳда

- Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Ўзбекистоннинг янги тарихи»ни тайёрлаш ва нашр этиш тўғрисида» қарор қабул қилди.
- Ўзбекистон Бош вазири Ўттир Султонов раҳбарлигидаги республикамиз ҳукумат делегациясининг Японияга расмий ташрифи доирасида юртбошимиз Ислоҳ Каримовнинг япон тилида чоп этилган «Ўзбекистон иқтисодий ислохотларни чуқурлаштириш йўлида» китобининг тақдим маросими бўлиб ўтди.

ми бўлиб ўтди.

- Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолият миллий банки билан Япония Экспорт-импорт банки ўртасида Фарғона нефтни қайта ишлаш заводини қайта қуришни маблағ билан таъминлаш учун 9 миллиард 715 миллион япон иени (85 миллион 519 минг АҚШ доллари) миқдорида кредитта доир битим имзоланди.
- Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонида биноан Самойдин Хусенов Бухоро вилоятининг ҳокими этиб тайинланди.
- Республикаимиз Президентининг Фармонида кўра жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришдаги хизматлари ҳамда Атлантада ўтказилган XXVI олимпияда уйинларида катта ютуқларга эришганликлари учун бир гуруҳ спортчи, тренер ва мураббийлар орден ва медаллар, Ўзбекистон Республикасининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган эдилар. Олимпия шон-шухрати музейида ана шу мукофотларни топшириш маросими бўлди.

пий шон-шухрати музейида ана шу мукофотларни топшириш маросими бўлди.

- Нукусда Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғорчи Кенгесининг навбатдаги сессияси бўлиб ўтди. Унда юртбошимизнинг Жиззах, Сирдарё ва Наманган вилоятлари кенгашлари сессияларида сўзлаган нутқидан ўртага қўйилган масалалар муҳокама этилди.
- Республика расомлар уюшмасининг Тошкентдаги «Ҳамар» халқаро алоқалар марказида иккинчи марта савдо-саноат ярмаркаси очилди.
- Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Индонезия банки делегациясининг Ўзбекистон Марказий банкига ташрифи чоғида банклараро битим имзоланди.
- «ЭКОСАН» халқаро жамғармасининг ташаббуси билан «Ижтимоий-экологик соҳада инсон манфаатлари» мавзусида давра суҳбати ўтказилди.
- Мамлакатимиз банклари сафи яна бит-

тага кенгайди. «Абн-Амро банк Ўзбекистон МБ» ҳиссасдорлик банки ўз фаолиятини бошлади. Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Нидерландиянинг Абн-Амро банки, жаҳон банки, Европа тикланиш ва тараққиёт банки янги банкнинг таъсисчилари бўлишди.

- Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси «Фуқаролик кодекси»ни ҳуқуқ-тартибот амалиётида қўллаш, аҳоли ўртасида уни кенг тарғиб қилиш, тушунтириш масалаларига бағишланган минтақавий илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.
- Словакиянинг Бонкс шаҳрида ўтказилган болалар ижоди халқаро кўргазмасида хивалик ёш расомлар ҳам муваффақиятли қатнашиб, ЮНЕСКО халқаро ташкилотининг ташаккурномасига, бир қанча совринларга сазовор бўлишди.

ЎЗА ВА РЕСПУБЛИКА МАТБУОТИ
хабарлари асосида тайёрланди

Оқар сойнинг соҳилида оқди дилим...

Ушбу сонда

3-БЕТ: ИБРАТЛИ ҲИКОЯТЛАР:

«... нариги уйнинг бурчагидаги томнинг шипига бир арқон боғлаб қўйибман. Жондан тўйган пайтингда ўзингни ўша арқонга осгин!»

4-БЕТ: ҚИШЛОҚДОШЛАР НИМА ДЕРКИН?

«Одамлар нима учун ҳамма нарсага қинғир кўз билан қарайди, ҳайронсан... Ёмонига олса, бошинг гапдан чиқмайди».

6-БЕТ: ЧЕРЧИЛЛНИНГ «ЎФИРЛАНИШИ»

(Жек Хиггинснинг шу номдаги романидан парча):
«Гарвалд қиз билан гаплашаётганда унга ўгирилиб қарамади, фикри-зикри ҳовлига мотоциклда кириб келган ва мотоциклини юк машиналаридан бирининг ёнига қўйган кишида эди».

СЕВГИ ЭНГ ОЛИЙ ХИСЛАТ

(ёхуд америкалик Миганхоним Ўзбекистон келини)

ПУЛ ТЕРИШ АЗОБМИ... РОҲАТ?

АКА-УКА БЕГОНАЛАР

БУ — СЕНИНГ КУНИНГ...

КЕЛИНЛИК ХАЗИНАСИНING ЖАВОҲИРЛАРИ

Кейинги сонларда

ОИЛА НИКОҲДАН БОШЛАНАДИ

Яқинда Тошкент вилояти Чирчиқ шаҳрида «Никоҳни қайд қилиш маросими» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Бу бежиз эмас эди, албатта. Негаки, қадриятларимиз, урф-одатларимиз сингари тўйларимиздаги унутилган расм-русумларимизни қайта тиклаш ҳам бугуннинг энг долзарб вазифаларидан биридир.

— Янги қурилаган ои-

ланинг келажаги ана шу бахт тўйидан бошланади. Тўйларимиздаги расм-русумлар, анъаналарнинг ҳар бири замирида олам-олам маъно мужассам, — дейди биз билан суҳбатда Тошкент вилояти ҳоқими муовини, хотин-қизлар кўмитаси раиси Сайёра Хўжаева. — Тўғри, кейинги йилларда тўйларимиз билан боғлиқ кўплаб урф-одатларимиз унутилиб, европача тус олаётган эди. Истиқлолимиз шарофати туфайли барча қадриятларимиз сингари тўйларимизга ҳам эътибор ўзгарди.

Кўрик-танловда Тошкент вилоятидаги 22 туман ва шаҳар ФХД (Фуқаролик ҳолатларига далолатнома ёзиш) бўлимлари қатнашдилар. Танлов байрамона тус олди. Тўй-тўйга уланди. Кўрик голиблари аниқланди. Биринчи ўрин Бўстонлик, Ангрен, Бекобод туманларига, иккинчи ўрин Ўрта Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ, Юқори Чирчиқ туманларига, учинчи ўрин Тошкент, янгибодликларга насиб этди. Аънағанга кўра голибларга Тошкент вилояти ва Чирчиқ шаҳар ҳокимлигининг эсдалик совғалари топширилди.

ЎЗ МУХБИРИМИЗ
Суратларни В. ГРАНКИН олган

«Оила ва жамият» турмуш остонасига эндигина қадам қўйган ёш оилаларга, оила қуриш арасидаги йигит-қизларга сабоқ бўладиган, маслаҳат берадиган мақолаларни чоп этиши билан айниқса қадрли. Бу гапни бежиз айтаётганим йўқ. Узун туманидаги қашлоқ ҳўжалик техникуми кутубхонасида мудира бўлиб ишлайман ва талабаларимиз «Вақтли матбуот нашрлари» бўлимимизда асосан ма-

Изҳор ҲУРМАТИМ БАЛАНД

на шу газетани олиб ўқишади. Ўзим эса ҳар йили «Оила ва жамият»га биринчи навбатда обуна бўламан. Энг кичик хабардан тортиб, катта-катта мақолаларгача синчиклаб ўқиб чиқаман. Бундан ташқари газетанинг бир неча йиллик тахламларини тикиб, сақлаб қўйганман. Бунга «Оила ва жамият»га ҳурматимнинг, ихлосимнинг баландлиги сабаб, албатта.

Келгусида газета саҳифаларида қадимий удум ва анъаналаримиздан келиб чиқиб, ёшларнинг муомала маданияти, жамоат жойларда ўзини қандай тутиши кераклиги ҳақида мақолалар, юртимизнинг таниқли кишилари билан суҳбатлар бериб борилса, айни муддао бўларди.

Сохибахон ДАМИНОВА,
Сурхондарё вилояти

«ЎЗ ЁШЛИГИМНИ ЎҒЛИМДА КЎРАМАН»

Ҳаётда шундай инсонлар борки, касб-кори, лавозимидан қатъий назар ўзининг ширинсўз, меҳрибон ва самимий фазилатлари билан ён-атрофдагиларнинг чексиз ҳурмат ва ишончига сазовор бўлишади. Улар тўғрисида гап кетганда фақатгина ижобий фикрлар билдирилади. Абдусаттор ака Курбоновни ҳам ана шундай кишилар қаторига қўшишга ҳақлимиз.

Абдусаттор ака дастлаб ўрта мактабда директорлик қилган. Кейинчалик, қизиқиши туфайли сиртдан Тошкент Давлат юридик институтини тугатгач, ишни прокуратура органларида давом эттирди. 3-даражали ҳуқуқшунос Абдусаттор Курбонов бугунги кунда Пойарик туман прокурорининг ёрдамчиси лавозимида фаолият кўрсатмоқда.

Оилада эса умр йўлдоши Сайёра-хон опа билан олти фарзанд, олти набирага бош-қош. Абдусаттор аканинг икки ўғли ота изидан бориб, юрт осойишталиги учун хизматга бел боғлашган.

— Инсон ҳаёти ниҳоятда қизиқ ва

мураккаб экан, — дейди биз билан суҳбатда у киши. — Умрни оқар дарага қиёслашгани бежиз эмаслигига тўла ишонч ҳосил қилдим. Биз ҳам кечагина дунёнинг ғам-ташвишларидан холи, ота-онамизнинг сўх ва беғубор фарзанди эдик. Бугун қарабсизки, олти фарзанднинг отаси, олти набиранинг боваси бўлиб 50 йиллик умримизни кечириб қўйибмиз. Лекин ўтган умримдан нолимайман. Ёшлиқдаги орзуларимга эришдим ҳисоб. Ота бўлмагунингча отанинг қадрини билмайсан, деганларидек, фарзандларимга эътибор бериб, кузатиб, ҳаётнинг нақадар мўъжизакор эканлигига қойил қоламан. Ўғлим Хурсанджоннинг хатти-ҳаракатларида ўзимнинг ёшлигимни кўраман. Шу онларда уларнинг завқли ҳаётлари ва бугунги қунарига ҳавасим ниҳоятда ортиб кетади.

Ҳа, Абдусаттор ака қувнок, дилқаш, самимий ва энг асосийси доимо халқ, юрт ташвиши билан юрган инсонлар сирасига қиради.

— Жиноят, катта-кичиклигидан қатъий назар, ўз номи билан жиноят, — деб сўхбатимизни давом эттирди Абдусаттор ака.

— Шунинг учун агар бир қарашда майда, арзимасдек туолган қонунбузарликлар жазосиз қолса, бу катта жиноятларга йўл очини турган гап. Қолаверса, ҳуқуқ-тартиб органларининг вазифаси фақат жиноятчиларни ушлаб жазолашдангина иборат эмас. «Касални даволагандан кўра, унинг олдини олган осон», деганларидек аҳоли, хусусан ёшлар ўртасида турли профилактик тадбирлар, суҳбат ва учрашувлар ўтказишни ҳам йўлга қўйганмиз.

Одатда, элликка кирганда одам ортига боқиб, ўтган умрини сарҳисоб қилади. Абдусаттор ака ўтган умридан, эл-юрт қорига яраётганидан, туғилиб ўсган заминининг қувонч ташвишларига шерик эканлигидан мамнун.

Шоҳид НОРМУРДОВ,
Толиб БОЙСҶОКОВ

Фикр

ТУРМУШНИНГ АСАП ДЕВОРИ...

Ассалому алайкум, ҳурматли таҳририят ходимлари! «Оила ва жамият» мен севиб ўқийдиган газетадир. Унинг ҳар бир сонини зорикчи кутаман. «Нафис мажлислар», «Балоғат бекати», ёшлар ижодидан берилаётган туркум шеърлар менга жуда ёқади.

Бувим раҳматлик: «Ҳаётнинг уч девори заҳар бўлса, туртинчиси асал бўлади. Аёл киши уч заҳарли девори ялаб, охирида асалига етади», — деб эдилар. Бувимнинг гаплари нақадар ҳақ эканлигига энди амин бўлаялман. Шу мавзуга боғлаб «Ҳаёт сабоқлари» деган руқн ҳам очсангизлар, токи унда ота-она, бобо-буви, устозлар ўз бошларидан ўтган ҳаётнинг аччиқ-чучуқлари ҳақида сўзлаб берсалар. Ҳаётда ўз турмушлари давомида жуда кўп машаққатларни кечириб яшаганлар ҳам бор-ку! Улар ана шу ҳаёт тажрибалари, қийинчиликларни қандай қилиб енгиб ўтиш ёки олдини олиш ҳақида ёзсалар, бу ёшларга сабоқ бўлар эди, деб ўйлайман.

Гулчеҳра ШИРИНОВА,
Тошкент

ОЛАМДА ГАП КЎП

ҚИЗЛАР «ВАЛДИС»НИ ЎЙНАШАДИ

Қайси қиз «Барби» кўғирчоғи бўлишини орзу қилмайди, дейсиз. Яқин орада эса улар «Валдис»ни орзу қилиб қолишса ажабмас. «Интеллектуал мулк агентлиги» номли ташкилот Москва ўйинчоқлар фабрикасига «Куйини топ» дам олиш кўрсатувининг бошловчиси Валдис Пелшнинг қиёфасини акс эттирган кўғирчоқлар ишлаб чиқаришга буюртма берди. Пелш ҳам «ўзи»ни сотишларига қарши эмас. Сабаби, кўғирчоқлар унинг учун яна бир даромад манбаига айланиб қолади-да.

Қишлоқда доим ҳам дилларни жунбушга келтирадиган ҳодисалар содир бўлавермайди. Аммо тоғлар кўйидаги мўъжазгина бу қишлоқчада содир бўлган ҳодисаларнинг энг ҳаяжонлиси бу Турсунтош билан боғлиқ воқеалар бўлди, десак аниқлимаймиз. Гулдай қулф уриб турган аёл ўттиз ёшида бева қолса, ким ачинмайди дейсиз.

Турсунтош мактабни битириб институтга киролмади. Шу сабаб уни ота-онаси эрта турмушга бериб юборишди. Ҳатто, кимни яхши кўрасан, деб сўраб ҳам ўтиришмади.

Олий мактабни битириб қишлоққа қайтган Анвар, қишлоқ туман марказининг биқинида бўлгани учун, тўппа-тўғри туман матлубот жамиятига ишга кирди. Турсунтошни илгари кўриб юрарди, шунинг учун ота-онасининг бу қизга совчи қўйганидан хурсанд бўлди ва ҳеч қандай эътироз билдирмасдан рози бўлди. Тез орада данғиллама тўй бўлди. Улар ўн йил ширин умр кечиришди.

Тўғри, бу йиллар давомида баъзи оилавий жанжаллар ҳам бўлиб ўтди. Анварнинг «юриши» ҳақидаги миш-мишлар оилада бироз ўнғайсиз шароитлар туғдирди. Бироқ бу гаплар уларнинг бир-бирига бўлган муҳаббати ва ҳурмати боис тез босилди. Мана бугунги кунда Турсунтошнинг икки фарзанди унинг ёнида йиғлаб ўтиришпти.

Марҳумлар ҳақида ёмон гап айтиш одобдан эмас. Хусусан, Турсунтош ҳам Анвар ҳақида ҳеч қандай ёмон фикрда эмас. Унинг қалбида Анвар ҳақидаги яхши хотиралар қолди.

Аммо энди ўзи тўғрисида турли узунқулоқ гапларнинг юриши уни бироз довдиратиб қўйди.

... Анварнинг фожеавий ўлими Турсунтошни оғир қайғуга солди. Бир қанча пайт ҳаёлида Анвар ҳозир кириб келаётгандай бўлиб юрди. Лекин... Бунга беш йил бўлди. Ўша машъум воқеадан буён Турсунтош болалари билан ёлғиз яшайди. Қайнота ва қайнонаси илгарилари хабар олиб туришар, шунданми, ёлғизлик у қадар сезилмасди. Икки йилдирки, улар ҳам дунёдан бирин-кетин кўз юмишди. Ўттиз ёшда бошга тушган бевалик, ет-

ти йиллик ёлғизлик азоби Турсунтошни анчагина қийнади, унинг руҳиятини азоблади. Турли миш-мишлар, узун-қулоқ гаплар куйган бағрини янада куйдирди. Мана шундай пайтларда унга қайноғаси Саид ака далда бўлди. Унинг баъзи гапларини рад қилишию, баъзи гапларга эътибор бермаганлиги Турсунтошни анча руҳлангирди. Қолаверса, турли миш-мишларни ҳисобга олмаганда Турсунтошнинг номи тоза эди.

Турсунтош ҳақидаги бундай гапларнинг урчишига унинг иши (у туман корхоналарининг бирида бош ҳисобчи бўлиб ишлайди, боши очик аёл. Бунинг устига бош ҳисобчи доим раҳбар билан бирга, шундай

катталашиб бормоқда. Қишлоқда катта бўлган Турсунтош ҳам, Саид ака ҳам кўп ҳолларда бир-бирининг юзларига тик қарамаган, бу ибдо, ҳурмат — эҳтиром Саид аканин хотини вафот этгандан кейин алоҳида ўрин ола бошлади.

Саид аканин хотини ҳаётлигида ҳам Турсунтош бу оиланин юмушларидан ўзини четга олмаган.

Аммо Саид аканин аёли вафот қилгандан кейин унинг ҳам юрагидан бир нарса узилиб кетгандай бўлди. Қайнота ва қайнонасининг вафоти ва ниҳоят юқорида айтганимиздай овсинининг вафоти уни яна бир ҳаёт ларзасидан олиб ўтди. Энди у шу авлод оиласида энг катта

Бундай ўйлар илгари Турсунтошнинг ҳаёлига ҳеч келмас эди. Лекин овсини вафот этгандан бери бу тазрдаги ҳаёллар Турсунтошни тез-тез чалғитиб турадиган бўлиб қолди. Нима сабаблигини ўзи ҳам билмайди, балки унда қайта бошдан аёллик уйғонаётгандир. Анвар вафотидан кейин салкам бутунлай сўлган, Турсунтош атайлаб сундирган аёллик яна уйғонаётгандир. Бу туйғунинг қаёқдан пайдо бўлаётганини Турсунтош тушунолмайди. Гоҳида буни хохламайди. Шунга қарамай, унда қандайдир бир ички қайсарлик билан аёллик уйғониб борапти.

... Саид ака аввалисига баъзан-баъзан ҳаёлига келган бу фикрларга эътибор ҳам бермади, лекин баъзан ўз-ўзича қандайдир режалар тузадиган, фикрга чумадиган, Турсунтошнинг кўринишини эслайдиган, уни кўргиси келадиган бўлиб қолди. Нима бўлганда ҳам болалар, айниқса, Анварнинг болалари сезмаслиги керак. Бу укасининг руҳи олдида хиёнат. Аммо... ҳа айтгандай, бу масалага дини ислом қандай қарар экан. Саид ака бу ҳақдаги баъзи узунқулоқ гапларни кўзгаб, эшитиб ҳам кўрди. Шарият, умуман олганда, қарши эмас, ҳатто ижобий фатво ҳам борга ўхшайди. Айниқса, қарши фикрнинг йўқлиги аниқ. Энди қишлоқчилик деган бир оғир тушунча, оғир бир тўсиқ борки, буни маҳалла-кўй тўғри қабул қилса яхши. Аммо ёмонга олса, гапдан бошинг чиқмайди. Шундай экан воқеанин ўз ўрнида пишиб-етилишини ва қишлоқдошларининг фикри қаёққа оқайганини кутиш керак. Шундагина бирон томонга қараб, айниқса, қишлоқ аҳли ва оқсоқолларининг, кайвониларнинг фикрига қараб иш тутилиши лозим.

Саид ака шу фикрга келиб қўйганига анча бўлди... Аммо айнан мана шу фикрлар билан ҳар кунги ўз-ўзича олишайтган Турсунтош ҳали бирон қарорга келган эмас. У ҳали ҳам қишлоқ аёлларининг фикрини ўғирлаш, уларнинг ўзи ҳақида тўқиб-бичаётган гапларини эшитиб, мулоҳаза қилиш билан овора. Турсунтош Саид аканин қароридан хабарсиз. Бироқ уни тез-тез уйлайди. Ахир, бундай воқеалар юзасидан қишлоқ аёлининг ўз фикри бўлиши ва бу фикрни у очик-ойдин бировга айтишининг иложи ҳам йўқда. Турсунтош «пешонамда неки кун бор» — тақдиримдан кўраман», деб уйлайди. Донолар айтганидек, вақт ва тақдир ҳаммасини ҳал қилгусидир.

М. ЙЎЛДОШЕВ

ОЛАМДА ГАП КЎП

ИТ... ҲАМЁНГА ЖАФО
 Холливуднинг таниқли киноактёри Мэл Гибсон шу кунларда судга серқатнов бўлиб қолган. Унинг Маверик лақабли ити кечки сайр маҳали Терри Адамсон исмли хонимни қолиб олган эди. Аёл Мэлни судга берди. У итининг оғзига тумшүктўр боғламай сайрга олиб чиқганини тан олди. Энди у Терри хонимга каттагина миқдорда товуон пули тўласа керак.

Тақдир ҚИШЛОҚДОШЛАР НИМА ДЕРКИН?

бўлгач...), қолаверса, ҳовли-жойи ҳам сабаб бўлаётгандайга ўхшайди.

Қайнотаси раҳматли болаларим бирга бўлсин, деб уч ҳовлини бир жойдан солган, тўртинчи ҳовли ҳам шу жойнинг ўзида бўлиб, фақат кўчанин қарама-қарши томонида жойлашган.

Биринчи ҳовли қайноғаси Саид аканини, иккинчи ҳовли ҳозир бўш, қайнотасиники, учинчи ҳовли қайиниси, оиланин кичкинтойи Сарварники, кўчанин қарама-қарши томонидаги тўртинчи ҳовли эса Турсунтошга қарашли.

Саид аканин хотини кўп касалманд аёл эди, касби дўхтир бўлган, Саид ака уни қанчалар қаратмади, қанчалар даволатмади. Барибир бўлмади, мана икки йилдирки, Саид ака ҳам ёлғиз. Умуман олганда, бу йиллар, қийин бўлганда, энг қийини Саид акага бўлди. Аввалига жигари — гулдай укаси Анвар фожеали вафот этди. Қариялар ўз ҳолича куйинишган бўлса, Саид ака ўзича куонди. Ахир, туманда кўзга кўринган йигит Анвар Саид аканин ўнг қаноти эди-да. Бу воқеалардан кейин бирин кетин отаси, ундан кейин онаси вафот этди. Саид ака жуда чўқди, чўқканда ҳам қаттиқ чўқди. Мана, укасининг вафотига етти йил бўлдими, ҳали укасининг машина ичида қонга бўялиб ётган жасадини кўз олдидан кетказа олмайди. Бўлмаса ўзи дўхтир, не бир касал, не бир мурдаларни кўрмаган. Барибир, жигар жигар эканда. Бунга чидаб, кўникиб бўлмас экан.

Бугунги кунда Сарвар ўз кунин билан овора, бунинг устига келин ҳам унча элакишавермайди. Негадир, ўзини доим четга олади. Аммо Турсунтош бўлак. Укасининг вафотига етти йил бўлибдики, турмуш қуриш ҳақида уйламади, гап чиқса рад қилди, икки фарзандини боқиб ишлаб юрипти. Болалари ҳам Саид акани ўз отасидай кўришади. Ис-сиқ-совуғи, хом-пишиғи бир деса бўлади. Аммо... Мана шу «аммо» Саид аканин хотини вафот этган икки йилдан буён жуда

аёл. Бу катта рўзгорнинг боши эса Саид ака. Негадир, улар энди тез-тез учрашиб, баъзи умумоилавий нарсаларни маслаҳатлашиш одатини чиқаришди. Аслида бу ноодатий ҳол эмас. Улар илгари ҳам маслаҳатлашиб турар эди, лекин бу маслаҳатларда отаси, онаси қатнашар, шунинг учун айнан Саид ака ва Турсунтошнинг қатнашганлиги алоҳида кўринмас эди. Эндичи, энди улар йўқ. Шунинг учун Саид аканин ва Турсунтошнинг ҳар бонга учрашуви, ҳар бир гап-сўзи бегона нигоҳлардан четда қолмапти.

Ахир, бу учрашувлар оилавий мавзуларда бўлса, нега одамлар буни турли ёмон ниятларга йўйишадди. Қолаверса, улар бегона ҳам эмас. Йўқ, негадир кўни-кўшнилари уларнинг учрашувларини, қилган маслаҳатларини тафтиш қилиш одатини чиқаришганга ўхшайди.

Эл оғзига элак тутиб бўлмас экан, яқинда Саид ака Турсунтошни олиб шаҳарга бориб келди. Бу воқеа қишлоқда мана, анча кундан бери алоҳида миш-мишларга мавзу, ваҳоланки уларнинг орасидаги алоқа илгари қандай бўлган бўлса, ҳозир ҳам шундай. Одамлар нимага ҳамма нарсасига қинғир кўз билан қарайди, ҳайронсан.

Қишлоқдагиларнинг даъволарию турли гаплари ўринсиз эди. Чунки, ҳали ҳеч ким Турсунтош билан Саидни бирор айб иш устида ушлаб олишмаган, умуман улар бундай ишга қўл ҳам уришмаганди. Бироқ бу ҳеч гап йўқ деганимас. Бу ерда на қишлоқдошлар, на уларнинг яқинлари кўролмайдиган бир сир бор эди. Бу сир кўнгилларнинг энг тубида мавжланарди.

...Турсунтошнинг энг очилган, аёллик зебо пайти, у ҳам ахир аёл, бошқа эркакларга қарамаса қарамайди. Саид акаси... у киши врач, барибир, ундан на бир дардни, на бир сирни яшириб бўлади. Шунинг учун...

Йўқ, йўқ, бу ўйларни бошдан чиқариб ташлаш керак. Ахир, у Анварнинг акаси, мен ҳам шу пайтгача ака деб келдим,... лекин Саид ака билан Анвар жуда-жуда ўхшаб эдилар.

«Саодат»нинг «Оила, жамият ва ахлоқ» бўлимини бошқарувчи Гулчеҳраҳонни йўқлаб келувчилар кўп. У ҳамма-ни тинглайди, дарду қувончларига шерик бўлади. Шу билан бирга кўп ёзади. Йилнинг энг яхши журналистлари танловида голиб чиққани ҳам бежиз эмас. Гулчеҳраҳон чиройли шеърлар ҳам битади. Ёзганлари дадил, дардли, безовта. Гулчеҳра ЖАМИЛОВАнинг куйидаги шеърларини ўқиб, бунга ўзингиз ҳам амин бўласиз.

ЮРТИМ

Тонларнинг зумурад нурига
Йўрқлаб,
Сен мени улгайтдинг.
Кўзимнинг минг бир хил рангида
Ардоқлаб,
Сўнг, сени улгайтдим!
Можитоб ёлворди бергин деб,
Юлдузлар линжимга тикилди.
Ундан кеч, мен билан юргин деб,
Кувёш оёғимга йиқилди.
Чаманлар яйрайди багрингда,
Ёзлари, қишлари — гуногун.
Мен ҳам бир гул каби кўксингга
Сочилсам,
Йўқ эди армоним!

ЯНГАЖОН

(«Мениям шеър қилармикинсиз?» дерди янгам)

Хаёт Сизга май тўла
Тутди чоғир, янгажон.
Унинг ярми шириндир,
Ярми тахир, янгажон.

Сочингизга санчилиб
Суманлар бўй ҳўдлайди.

Кошингизга ин кўйиб,
Мусичалар ўқлайди.

Сиз яшар боғ тўрида
Бир булбул бор, янгажон.
Хуш лаҳжаси — садоқат,
Сиз унга жўр, янгажон.

Қўшларингиз—беш лочин
Қўларга ҳаволанди.
Отасининг умрига,
Парвозлари уланди.

Кўш умрга уланган
Изингизда оташ бор.
Кўксингизнинг қаърида
Ёвни енгар бардош бор.

Ҳасратларга тош отиб,
Сиз боғларга йўл солинг.
Кулгулар сарасини
Гуллар лабидан олинг.

Армонларнинг феъли тор,
Сиз кенг бўлинг, янгажон.
Турмуш енгис кўйлақдир,
Сиз енг бўлинг, янгажон.

**МЕҲУ
ЎРАР БИР
ДУҲЕ ҲУР**

Хаёт сизга май тўла,
Тутди чоғир, янгажон.
Ярми дарддир, ярми бахт,
Бу бир тақдир, янгажон!

ИПТИЖО

Ёлғиз эдим, бир дунё қиз теграм аро,
Дилим — афғор, кўксим — қафас, очувчим йўқ,
Қуршовингда минг бўз йигит, сен-да танҳо,
Андуҳларинг бодасини... ичгувчи йўқ!

Ваҳдат боғи гунчалари зардланди,
Ниғоҳимиз урилган ҳар гул — зაъфарон.
Руҳларимиз арши нечун гардланди,
Эвоҳ...
Бизнинг ибодат ҳам ёлғиз экан!

Етар энди, танҳоликнинг тогин нурут,
Томирингдан умрларга оловлар бер.
Гуноҳимиз ялдосидин кечмиш Оллоҳ,
Нур боғидан сен қумушранг олмалар тер.

Келгил,
(Паноҳ берур Раббим!) қутгум сени,
Андуҳларинг бодасини кўлимга тут.
Дуоларнинг замзамига чайиб руҳи,
Ёлворайлик, ўртамизда муқаддас ишқ!

Ёлғизмассан, сени ўрар бир дунё гул,
Ёлғизмассан, мени ўрар бир дунё нур...

УЧПИКЛАР

Висол бу кун тахтда.
Йиллаб дил тўрида яшаган Соғинч
Чўқди пойгоҳга.

Дарахт зумда ёниб битди.
Кечаги шамолда учган бир япроқ
Кувониб кетди!

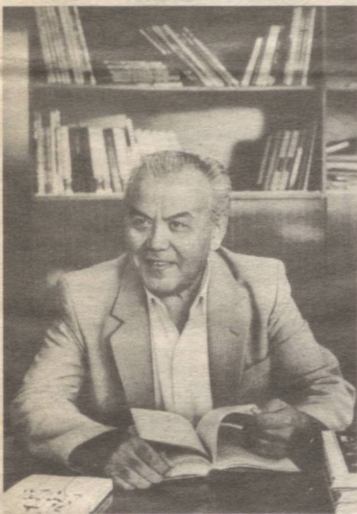
Том устидан ерга отди ўзини
Лолақизғалдоқ,
Тўлиб кетган эди юраги...

Ҳандалак тилимига менгзашиди
Янги Ойни.
Унинг юзи доғланди, уятдан.

Ниғоҳлар таширфин кутиб чарчаган
Бу гул энди ғариб...
Кўнгил тоқчасида ётар саргайиб!

Одил Ёқубов таваллудининг 70 йиллиги

МУҲАББАТ ВА АДОЛАТ ЙЎЛИ

Одил Ёқубов — ҳозирги замон ўзбек адабиётининг атоқли намояндаси. Адиб қаламига мансуб ўнлаб киссалар, ҳикоялар, драмалар ва олти роман унинг эллик йиллик ижодий фаолиятининг кўлами, салмоғи ва халқ маънавий ҳаётидаги улкан ҳизматини кўрсатади.

Ёзувчи билан дастлаб учрашганимда, у менга жуда узоқ йўл босиб, ҳориган, сафар машаққати қаддини бироз букиб қўйган сайёҳга ўхшаб кўринган эди. Бироқ Одил аканинг суҳбатдошига тик қараши, кўнгилчан мулозамату илтифотлардан холи муомаласи, енгил-елпи ҳазил ва ора-сирра жиндай ёлғон аралашадиган гурунглarga ўрин бермайдиган феъл-атвори — ростгўй табиати зоҳиран ҳоргин кўринган бу инсоннинг ботини бутун, бақувват ва соғломлигини билдириб турарди.

Одил Ёқубов ёзувчиликдан бурун ШАХС сифатида ўзини-ўзи яратган адиб. Тақдир уни эркалатмаган: болалигида отадан эрта айрилган, эсини таниганда уруш азов-уқубатлари-

ни бошдан кечирган, Иккинчи жаҳон урушини Узоқ Шарқда якунлаган. Унинг таржимаи ҳолига назар ташлаганда, ўзи сўзлаб берган хотираларини қайта эслаганда қарами кенг табиатнинг мўъжизасини кўриб, ҳайратга тушган одам ҳолатини кечирасан: мейиндай харсанг тошни ёриб чиққан гиёҳ куч-қудратни қайдан олган экан?! Очарчилик, уруш, қатагон, қувғин, яна уруш ва узоқ йилларга чўзилган, назорат остидаги ижодий меҳнат — Одил Ёқубовнинг болалиги, ўсмирлиги, ёшлиги ва ундан кейинги ҳаёт йўли ана шундай уқубат бекатларидан ўтди. Тўғрироғи, менга шундай туюлади. Адиб эса ўтган кунларини кулиб эслайди, табиаতিда нолиш йўқ: у менга байроғига катта-катта ҳарфлар билан «КУРАШ» ёзилган жангини ҳам эслатади. Унинг сермахсул ижодий фаолияти аслида умр бўйи — ҳар кун, ҳар соат олиб борган тинимсиз курашнинг самарасидир.

Одил Ёқубов биринчи киссасини («Тенгдошлар») 1951 йили ёзган эди. Умуман, 50-60-йиллар ижодий муҳити адабиётни темир қолипга солиб қўйган эди. Бу ҳақда адиб шундай дейди: «Биз адабиётга кириб келган пайтларда, эллигинчи йилларнинг бошида машъум конфликтсизлик назариёси айни авжида эди... ҳаёт қанчалик мураккаб бўлмасин, ёзувчи шу ҳаётга суяниши кераклигини, ҳаётда ўзи кузатган одамлар, уларнинг тақдири ҳақида ёсагина жонли бир нарса чиқиши мумкинлигини тушунгунча ўн йиллар ўтди». Мана шу ўн йилларда ёзувчи бир қанча кисса ва ҳикоялар ёзди, улардаги содда, муҳими, покиза туйғулар баёни бугун ҳам ўқувчи қалбида ажиб бир ҳиссиётларни кўзгайди. Бироқ, мана, 20 йилдан ошди-ди, муаллиф ўша киссаларини қайта нашр эттиргани йўқ. Гарчи ҳаётдан

узоқ, ясама схемалар, жўн қолипларга солинган бўлса-да, бу машқларига сарфлаган вақти, меҳнати беҳуда кетмади: Одил Ёқубов 60-йиллар адабий ҳаётда воқеа бўлган «Муқаддас», «Қанот жуфт бўлади» каби киссаларини яратди. Ҳаётдан ажралган, чўчмал, сентиментал оҳ-воҳларга тўлган ишқий асарлар урчиб кетган шу йилларда адиб ишқ-муҳаббатни ҳаёт муаммолари билан боғлади, замон руҳидан, талабидан келиб чиқиб қалма тебрлатди.

Умуман, муҳаббат мавзуси Одил Ёқубов ижодидаги етакчи консепсия. Унинг энг яхши киссалари ўзбек насрида бу йўналишнинг қамрови кенгайиши, теранлашиши, ҳаётийлик ва табиийлик касб этишига хизмат қилди. Бойликка муносабат, меҳр-оқибат ва энг муҳими, инсон қадри, шаъни масаласи унинг ижодида етакчи тенденцияга айланди. Диёнат, инсоф ва адолат учун кураш — унинг ижодида етакчи тамойил сифатида тўла қарор топди.

«Во дариг! Нечун шундай? Нечун бу коинот, бу табиат, бу қир ва адирлар бундай соф, мусаффо, беғубор? Нечун одамлар бундай нопоқ, носамимий яшайдилар? Шон-шўхрат, салтанат, тожу тахт учун бу ёлғон дунёда бир-бирини кўролмайдилар?». Султон Улғубек тилидан айtilган бу нидо замоналар ва халқлар учун жумбоқ бўлиб келаётган Инсон табиати — санъатнинг бош мавзуси ҳақида уйга толдиради. Одил Ёқубовнинг 70-80-йиллар ижодида ушбу масала ижтимоий ҳаёт муаммолари, инсоний муносабатлар, улғу қадриятларга садоқат замирида теран таҳлил этилди. Унинг аллақачон хрестоматияларга кирган «Улғубек хазинаси» тарихий романи ўзбек адабиётига катта обрў-эътибор олиб келди. «Диёнат», «Оқ қушлар, оппоқ қушлар», «Кўҳна дунё», «Адолат ман-

зили» романлари шўролар даври ўзбек халқининг турмуш тарзини, дард-аламларини, орзу-умидларини ҳаққоний тасвирлаган асарлар сифатида севиб ўқилди. Ўзбек адабиёти тарихида Абдулла Қодирийдан кейин романининг аънавий талабларига тўғри келадиган асар битиш саноклигина адибларга насиб этганини инобатга олсак, муштароф романистлар сафида Одил Ёқубовнинг муносиб ўрни борлиги шак-шубҳасиздир. Халқнинг кенг-қўламли эътирофини қозонган бу романлар адибни замонавий ўзбек насрининг сарбони мавқеига кўтарди.

Атоқли адибимизнинг 70 йиллик умр ва ижод йўли деярли собиқ шўролар замонага тўғри келди. Бироқ у жуда катта ирода ва сабр-қаноат билан ҳақиқат тарафида туриб ижод қилди. Халқига бўлган чекизи меҳр-муҳаббати ва адолатга бўлган чинакам садоқати билан ёзувчи ёруғ кунларга ёруғ юз билан кириб келди. Ўзбек адабиёти Одил Ёқубов сиймосида муҳаббат ва адолат йўли ҳар қандай замонда ҳам ижодкор учун энг тўғри йўл эканини исботлади.

Аҳмад ОТАБОВ

ОЛАМДА ГАП КЎП

«...УЧУН ИЧАЙЛИК»

Томошабинларга «Бэтмен», «Никоб», «Эйс Вентура» каби филмлардаги роллари орқали яхши таниш бўлиб қолган Жим Керрини яқинда гўзал хоним Марен Халли ташлаб кетди. Ресторанда алампидан обдон ичиб олган Жим қутилмаган да тўполон қилиб қолди. Олдинига у липопчалардаги газакларни чор атрофга улоқтирди. Сўнгра у ресторани бошига кўтариб «бутун дунё пролетарларининг дохийлари» Ленин ва Сталин учун ичишга ҳаммани дэъват этди.

«Штайнер зинадан оҳиста кўтарилди бошлади. Ҳавода аъло навли гавана сигарасининг ҳиди анқирди. У оёғини охириг қинага қўйганида шағал гижирлаб кетди, Бош вазир кескин ўғирлиб, Штайнерга қаради. У оғзидан сигарани олди, совуқ юзида ҳеч қандай ҳис-ҳаяжон ифодаси кўринмади. «Адашмасам, сиз ҳаво овчилари полковниги Курт Штайнерсиз, шундайми?» — сўради Бош вазир.

— Черчилл жаноблари, — паст овозда деди Штайнер. — Мен гоё афсусдаман, аммо бурчимни адо этишим шарт, сэр.

— Ундай бўлса, нимани кутаясиз? — хотиржамлик билан сўради Бош вазир.

Штайнер тўппончани кўтарди...

Бу ҳаяжонли воқеа таниқли инглиз адаби Жек ХИГГИНС қаламига мансуб «Бургут ерга кўнди» романининг сўнгги бобидан.

1943 йил ноябрда СС рейхсфюрери Гиммлер «Бургут ерга кўнди» деган қисқагина хабар олди. Бу хабар денгиз соҳилида дам олаётганида Черчиллни ўғирлаш операцияси бошланди, деган маънони англатар эди. Бундай операция гоёси қаердан чиққан, унинг ижрочилари кимлар? Бемани уриниш қандай натижа билан тугаган?... Мазкур асарни ўқиб чиққан китобхон ана шу саволларга батафсил жавоб топади.

Романи Тоҳир МИРҲОДИЕВ ва Эркин БОТИРОВ ўзбекчалаштиришди. Асар chop этилиш арафасида. Куйида сиз ўтқир сюжетли ушбу саргузашт романдан айрим боблар билан танишасиз.

Бирмингем узра совуқ шамол изғир, ёмғир томчиларини Бен Гарвалднинг Солтлдаги гараж устига қурилган уйи деразаларига олиб келиб урарди. Шойи халат кийиб, бўйнига шарф боғлаган, тимкора сочларини силлиқ тараган бу кимса аллақандай олий мартабда зотга ўхшаб кетар, синган бурни эса башарасига айрича ваҳожатли тус беради. Беннинг ташқи кўринишини, айниқса, яқинроқдан туриб астойдил кузатилса, ҳар қандай одамда ноҳус таассурот қолдиради: гўштор юзидаги тақаббурона ифодани кўриб бу кимсанинг нопок турмуш кечиришини илғаб олиш қийин эмас эди.

Бирок айни шу тонг маҳали унинг афт-ангоридан аламзадалиги ҳам рўй-роғ билиниб турарди. Бир кун аввал, оқшом соат ўн бирдан ўттиз дақиқа ўтганда, унга қарашли тижорат қорхоналарининг бичтасини — Астондаги серхашам кўчада жойлашган уйда очилган мўъжазгина михорхонани Бирмингем полицияси босди. Харкалай, бу шахсан Гарвалднинг қамоққа тушиш хавфини тўғдирмасди. Йўқса, унинг гамини ёйдиган шахсни сотиб олиш учун бекорга шунча пул сарфлаганими? Уйин пайтида стол устида йиғилиб турган ва полиция томонидан мусодара қилинган уч ярим минг фунт катта йўқотиш эди.

Ошхона эшиги кенг очилиб, ўн етти-ўн саккиз ёшлар чамасидаги қиз кириб келди. Эғнида пуштиранг гулдор халат, бўйлаш сочлари жупайган, юзини доғ босган, кўзлари эса йиғидан шишиб кетган эди. «Сизга яна бирор нарса берайми, жаноб Гарвалд?», паст овозда сўради қиз.

— Берайми? — хитоб қилди у. — Яхши айтдинг. Агар сен менга ҳали ҳеч нарса бераганингни назарда тутадиган бўлса, бу гапинг чиндан ҳам жуда зўр гап бўлди-да.

Гарвалд қиз билан гаплашаётганида унга ўғирлиб қарамади, фикри-зикри ҳовлига мотоциклда кириб келган ва мотоциклни юк машиналаридан бирининг ёнига қўйган кишида эди.

Утган оқшом Гарвалднинг қуюшқонга сигмайдиغان талабларини қондирилмаган қиз йиғламсираб деди: «Мени, кечиринг, жаноб Гарвалд».

Келган ҳалиги одам ҳовлини кесиб ўтиб, кўздан ғойиб бўлди. Гарвалд қизга ўғирлиди: «Бўпти, қийининг-да, бу ердан қорангни учир». У кўрқиб кетди, даҳшатдан аъзои баданига титроқ турди,

жиққа ҳў бўлиб кетган, плашидан чакиллаб сув томарди, у қалпоғини бошидан олиб, пиёнбошга тўлдириб қўйилган хитой чинни вазаси устидан сиқди. «Кўрдингизми?»

— Бўпти, — деди Гарвалд — Сиз шайтон микаларни мен яхши биламан, ҳаммангиз жиннисиз. Гапни калта қил. Исминг нима?

— Мерфи, жаноб Гарвалд, — деди Девлин. — Айнан рўҳимга мос.

— Бунга ҳам ишонман, — деди Гарвалд. — Худо ҳақи, плашингни еч. Манана бунни — гиламни расво қиласан. Ҳақиқий Аксминстер бу.

Бизнинг кунларимизда унга эга бўлиш учун бутун бойлигиндан айрилсан.

Девлин плашини ечиб, уни Рубенга узатди. Рубеннинг эса ғазаби қайнаб кетди, шундай бўлса-да, ўзини босиб, плашини унинг қўлидан олиб, дераза тағида турган стул-

га ташлади.

— Ҳа, майли, бўталоқ, — деди Гарвалд. — Вақтим зиқ, қани ишдан гапир.

Девлин қўлини камзулига артиб, чўнтагидан сигарета чиқарди. «Менга айтишларича, сиз транспорт билан шуғулланар экансиз, — деди у, — бошқа ишлардан ташқари».

— Ким айтди?

— Шунақа гап-сўзлар юрибди.

— Қисқа қил.

— Менга юк машинаси керак. Армияда ишлатиладиган уч тонналиги.

— Шунинг ўзи холосми? — Гарвалд ҳамон кулимсираб турар, аммо кўзлари ҳушёр торган эди.

— Йўқ, менга яна «жип», компрессор, пуркагич, икки галлон мошранг бўёқ ҳам керак.

Гарвалд хоҳолаб қулиб юборди: «Бунча нарсани нима қилмоқчисан? Ўзининг иккинчи фронтингни очмоқчимисан ёки бошқа бирор ниҳатчи борми?»

Девлин кўкрак чўнтагидан катта конверт чиқарди ва Гарвалдга узатди: «Бу ерда беш юз фунт, вақтингизни бекор ўтказмаётганимга сиз ишонч ҳосил қилишингиз учун».

Гарвалд укасига ишора қилди, у конвертни қўлига олиб, ичини очди-да, пулни санаб чиқди: «Тўғри, Бен. Бунинг устига ҳаммаси яп-янги бешталиқлар».

Рубен пулни Гарвалдга узатди. У эса конвертни қўлида балан кўтариб турди-да, кейин қаршисидида кофе ичиладиган столча устига ташлаб, ўриндиққа узола тушиб олди.

— Бўпти, гаплашамиз. Кимга ишлаясан?

— Узимга, — жавоб берди Девлин.

Гарвалд унга зиғирча ишонмай, бунни яшириб ҳам ўтирмасда, бирок ортиқча пачакилашмади: «Сен, чамаси, дурустгина иш бошлаётган кўринасан. Эҳтимол ёрдам керакдир?».

— Менга керак бўлган нарсаларни айтдим, жаноб Гарвалд, — деди Девлин. — Битта уч тонналик юк машинаси, «жип», компрессор ва икки галлон мошранг бўёқ. Агар сиз менга ёрдам бера олмасангиз, бошқа жойдан ҳам топшим мумкин.

(Давоми бор)

ЧЕГАРА ИШОНЧЛИ

КЎЛЛАРДА

Қозогистон фуқаролари ўз мамлакатлари чегарачиларининг хушёрлигини текшириб кўришга астойдил бел боғлаган кўринишдади. «Дружба» станцияси яқинида бир гуруҳ тижоратчилар ҳеч қандай ҳужжатлари бўлмаган иккита «Мерседес» русумли машинани Хитойга олиб ўтмоқчи бўлганда қўлга олинди. «Бахти» назорат пунктида алматилик сайёҳлар тўхтатилганда эса, уларнинг юкларни орасига тоза спирт билан тўлдирилган 180 та пластмасса шиша «қаердандир тушиб қолгани» маълум бўлди.

ЎЛИКХОНА ЎҒРИЛАРИ

Твер вилояти шифохоналаридаги бир қатор ўликхоналарда ва кўмиш хизмати бюроларида ўғирликлар содир бўлди. Уликлардан нима ҳам олиш мумкин, дерсиз? Шоввозлар кўмиш бюроларидан беридаги мотам ленталари тайёрлашда ишлатиладиган барча мато ва бўёқларни ўмариб кетишди. Кашарово шахарчасидаги шифохонанинг ўликхонасидан эса бир кечадаёқ жарроҳлик асбоблари, резина қўлқоплар ғойиб бўлди.

МУВАФФАҚИЯТЛИ

ТАДБИР

Европадаги ўнта давлат полицияси «халқаро компьютер мафияси» деб шартли ном берилган уюшган жинойти гуруҳларга қарши ҳамкорликда муваффақиятли тадбир ўтказди. Натижада шахсий компьютерлар учун қалбаки эҳтиёт қисмлар тайёрлаш ва жаҳон бозорида сотиш билан шуғулланиб келаётган ўндан ортиқ гуруҳнинг раҳбарлари ушланди, яна 13 кишини қўлга олиш учун халқаро ордерлар берилди. Ушбу гуруҳлар томонидан етказилган зарар 500 миллион немис маркасига тенг экан.

АРЗОННИНГ ШЎРВАСИ

ТАТИМАС

Литвада гарбдан келтирилган эски-туски кийимлар билан савдо қилувчи дўконлар очилганда, айниқса, аҳолининг кам таъминланган қатламлари жуда қувонган эди. Хорижликлар назарида эскириб қолган бўлсада, лекин ҳали анчагача кийишга ярайдиган бундай кийимлар арзонгина эди-да. Лекин арзоннинг шўрваси татимаслиги рост экан. Соғлиқни сақлаш ташкилотлари томонидан текшириб кўрилганда, бу кийимларда турли тери касалликлари тарқатувчи микроб ва вирусларнинг сероблиги маълум бўлди.

ОМАДСИЗ

«ЖЕНТЕЛМЕНЛАР»

Калининград вилоти билан Литва чегарасидаги «Нестерово» пунктида Москвага кетаётган тезюрар поезд текширувдан ўтказилганда вагонлардан берида қиймати 10 минг доллардан зиёд бўлган 13 килограмм қийматбахо тошлар топилди. Проводник билан тил бириктирган «геолог» тошларни қирланган ёстиқ ва кўрпа жилдлари солинган қопнинг ичиға яширган экан.

Хорижий матбуот хабарлари асосида тайёрланди

ТУШЛАР ТАЪБИРИ

ОСМОН ҲОДИСАЛАРИНИ ТУШ КЎРИШ

(Давоми, боши ўтган сонларда)

Булут - дину диёнат йўлида раҳнамолик қилувчи марҳаматли, фозил устоз топишингизга ҳам ишорадир.

Агар тушингизда кўкни булут буткул бўлиб қопласаю, аммо на бўрон туриб, на момақалди роқ пайдо бўлса, демек сизга Оллоҳ Таолонинг раҳмати ёғилади.

Текис ёғиб турган ёмғир ҳам Тагрининг неъматини билдиради. Ҳар ер-ҳар ерга оралаб ёғадиган ёмғир эса, фиску фужур ва эл-юрт ичигади нотинчликдир.

Агар, тушингизда уйингиз шифтигача сувга тўлган бўлса, хонадонингизни ғам-ғусса тарк этади.

Тушингизда қум аралаш майда ёмғир ёғаётганини кўрсангиз, ҳаётда қувонч топасиз, ризқингиз мўл бўлади. Хавони булут қоплаб, чакмоқ чакса яхшилиқ ва озиқ-овқатнинг фаровонлигига далилдор. Мабодо булутсиз чакмоқ кўрсангиз, бу қилган гуноҳларингиз бадалига тортадиган жазо ва машаққат гаровидир.

Агар бемор киши тушида ёмғир кўрса ёки момақалди роқ товушини эшитса, у соғайиб кетади. Бунақа тушни бировдан қарзи бор кимса кўрса, қарзи-ҳаволадан қутулади, агарда ул фақир маҳбус бўлса, тезда озодликка чиқади.

Тушда сел кўриш - душман ортиришни, селдан қутулиб қолиш —

ўша душмандан халос бўлишни билдиради.

Салқин, хуш ҳаво хотиржамлик ва севинч аломати, қумбуронли, ёмон ҳаво бир балонинг бошидир.

Мабодо бой одам тушида момақалди роқ кўрса, давлатидан айрилмай. Бундай туш кўрган қашшоқ кимса, аксинча, муруватга эришиб мол-мулки зиёда бўлади.

Ер томон учган юлдузни кўрсангиз, билинги, мунофиқ, риёкор кишиларнинг дастидан озод бўлар экансиз.

Тушингизга осмон кирса, мартабангиз улғаяди. Агар кўк сари ҳаволаб кетаётган бўлсангиз, олис сафарга чиқасиз ва ўлжа билан қайтасиз. Мабодо осмон гўмбазига етай-етай деб қолган бўлсангиз, қувонингиз: сиз диний ва дунёвий ишлари юксак бир мавқе эгаллаб, шараф топасиз.

Тушда қучоғингизда тўлин ойнинг тўлгани — аслзода бир хонадондан чиройли қизга уйланасиз, дегани. Агар аёл кишининг бағрига ой кўнса, эрининг мартабаси зиёда бўлади, мабодо у аёл ҳали эрга тегмаган бўлса, тагли-тахтли, обрўли кишига турмушга чиқади.

(Давоми келгуси сонларда)

С. СИЁЕВ тайёрлади.

ТОМИРДАГИ ҲАЁТ

Фарангистонда уни ҳаёт томчиси, Японияда эса тирик сув деб улуғлашади. Мазкур препаратнинг савдоси йўлга қўйилган 57 мамлакатда у ўсма, аллергия ва иммун танқислиги каби XX асрнинг турли касалликларига қарши энг самарали восита ҳисобланади. Дорини мунтазам қабул қилиш давонинг энг муҳим шартли бўлиб, фақат шундагина вужуддан радионуклидлар бутунлай чиқариб ташланади, тананинг хасталикларга қарши курашиш хусусияти бир неча баробар ошади.

Береш томчиси таркибида 14 та энг ҳаётий муҳим микро ва макро унсурлар мавжуд. Уларнинг бирортаси етишмаслиги вужуднинг ҳимоя кучлари сусайишига сабаб бўлади. Жумладан, ўсимлик ва чорва маҳсулотларида цинк миқдорининг камлиги эркаклар бепушглигига, молибден танқислиги қизилўнғач ўсмасига, ванадий етишмовчилиги эса уруғланиш хусусиятини йўқолишига олиб келади.

Береш томчиси номлари тилга олинганлардан ташқари яна бир неча унсурларни ўз ичига олади. Айнан ўшаларнинг танқислиги оқибатида юрак-қон томир ва атеросклероз хасталикларни келиб чиқади. Экологик жиҳатдан ифлосланган ҳудудлар аҳолиси мазкур дорини кўлаб истеъмол қилишлари ҳам бежиз эмас. Аник манбалардан олинишича, 70-80 фоизга яқин иллатни бартараф этувчи бу дорининг истеъмол қилиниши яқин ойлар ичида Россияда 10 млн. флаконга етади. Восита самарадорлигини кўрсатувчи бир неча мисолларга мурожаат қиламиз.

Славутич: Нафас сиқиши хаста-

лигидан азоб чекаётган 100 та бемордан 91 тасида соғлиқнинг сезиларли яхшиланиши кузатилди. Бир ойдан сўнг эса, болалар боғчасида шамоллаш ҳоллари 90 фоизга яқин камайди. Москвада томчи даво курсидан кейин герпес билан оғриганларнинг 75 фоиз қисмида умумий аҳвол яхшиланди. Бу дори хавфли ўсма билан оғриганларни даволашда, Чернобил ҳалокатидан мажруҳланганларни ҳаётга қайтаришда фаол қўлланилмоқда. Мазкур ҳалокатда нурланган Русия болаларини Англияда айнан у томчи билан даволашган эди.

Береш томчиси яралар, нафас сиқиши, бугимлар яллиғланиши, бавосил, хафакон, бепуштлиқ ва уйқусизликни даволашда муваффақият билан қўлланилмоқда. Мазкур дори воситасида бартараф бўладиган хасталикларни санаб адоғига етиш қийин. Бир қарашда бу фантастикадай туюлса-да, аммо кўп йиллик илмий тажрибалар уни ҳақиқийлигини исботлади.

15 йил муқаддам мазкур препаратнинг яратган доктор Йозеф Берешнинг шухрати бугун Венгрия ҳудудларидан жуда олисларга тарқалиб кетган. Уни жаҳоннинг кўпгина университетлари маърузалар ўқиш учун таклиф қилишади. Шифокорлар ва беморлар унинг ҳозиргина маслаҳатларини жон қулоғи билан тинглайдилар. Етук мутахассисларнинг фикрича Береш томчиси жуда кўп хасталикларини олдини олишда кескин бурилиш ясайди.

Алижон ЗОХИДИЙ,
ТошПМИ жарроҳлик
кафедраси ассистенти,
«Республика Сунъий буйрак»
бўлими урологи

ТАБРИКЛАЙМИЗ!

Азиз додажонимиз!

Биз Сизни таваллуд айёмингиз билан чин қалбдан муборакбод этамиз.

Бахтимизга доимо соғ-омон бўлинг.

Набираларингиз: Дилафрўз, Адхам, Дилдора, Ширин, Элдор, Шахло.

Қашқадарё вилояти, Шахрисабз тумани, Бижнон қишлоғида яшовчи муҳтарам волидамиз Чини БОБОЁРОВА!

Сизни таваллуд кунингиз — пайғамбар ёшингиз билан чин қалбимиздан табриқлаймиз. Умрингиз боқий, танингиз соғ, фарзандларингиз бахтига омон бўлинг.

Фарзандларингиз Ўринбой ва Гулмира, неварангиз Умиджон

Тошкент шаҳри

Қадрли ГУЛНОРА хола!

22 декабр—туғилган кунингиз кўтлуг бўлсин!

Ҳамиша қалбингизга яқин одамлар ардоғида юринг. Фарзандларингиз камолни кўриш насиб этсин.

Сизга ҳар доим оқ йўл тилаб қолувчи жиянингиз: Бобир ТОЛИБОВ, Асрор АФОҚОВ.

Азиз қизимиз САИДАХОН!

Биз сени туғилган кунинг билан табриқлаймиз. Сенга узоқ умр ва бахт-саодат тилаймиз.

Ота-онанг Мурод ва Холида

ПАЗАНДА МАСЛАҲАТИ

Балиқни сувга солиб думидан бошига қарата тозалаш керак. Шунда тангачалари ҳамма ёққа сачраб кетмайди ва тез тозаланади.

Балиқнинг ўзига хос ҳиди бўлади. Ҳидини йўқотиш учун балиқни пишираётганингизда тузланган бодринг суви солиб (1 литр сувга ярим стакан тузланган бодринг суви) пиширасиз. Агар балиқни олдин судта саклаб кейин пиширилса ҳиди умуман йўқолади ва балиқ юмшоқ, мазали бўлиб пишади.

Балиқ қовураётганингизда товага узун-узун бўлакча қилиб кесилган картошка ва озгина туз солсангиз ҳиди ҳам бўлмайди, ёғ ҳам сачраб кетмайди.

Балиқнинг ҳиди уни пишириш учун ишлатилган идишларга ҳам

уриб қолади. Бундан қутулиш учун идишларни шама билан ювиш керак. Қўлингизни эса кофе қуйқуми билан артсангиз бўлади.

Туриб қолган камбала, треска, чўртан балиқнинг мазасини яхшилаш учун таомга майонез қўшсангиз у жуда ҳам ширин бўлади.

Сиз калмара сотиб олдингиз. Уни бутунлигича ёки бўлақларга бўлиб укроп ва петрушка солинган қайнатмада 4-5 минут пишинг. Калмара балиғи қанча кўп қайнатилса ёки қовурилса у шунча қаттиқ бўлиб қолади.

Треска балиғидан тайёрлаган котлетингиз бўлиниб кетаверса аввал бир томонини пишириб олиб озгина совушини кутинг. Кейин бемалол бошқа томонига ўгириб қовуриб олинг ва яхши қиздирилган духовкага 15 минут қўйсангиз котлетингиз жуда ҳам ширин бўлиб пишади.

ОЛАМДА ҒАП КЎП

КИБОРПАР АНЪАНАСИ ЎЛМАЙДИ

Австрия пойтахти Венадан 100 километр узоқликда жойлашган Розенбург қалъа-шаҳрида ўрта аср киборларининг сеvimли машғулоти — қирғий билан ов қилиш анъанаси тикланмоқда. Ҳар куни икки марта «Қирғий билан ов» шоу-томошалари намойиш этилади. Шоу айниқса, чет эллик сайёҳларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

ТОҒ ЭЧКИСИ

(22 декабрдан 20 январгача)

Ўн икки бурж остида

УМУМИЙ ТАЪРИФ. Ақлли, қайсар феълли. У мучаллар орасида ҳам маънан, ҳам жисмонан бардошли ва чидамлисидир. Камгап, камсукум, иззатталаб. «Тоғ эчкиси»ни ҳамаша биринчи бўлиш ва иззат-нафсини қондириш мумкин бўлган жамики соҳаларда учратиш мумкин. «Тоғ эчкиси» юксалиш йўлида ўзидан ўзиб кета оладиган ҳар бир одамни чуқур ҳурмат қилади. У муваффақиятни, иззатни, ҳукмронликни улуглайди. Улар йўлламай қадрлайди. Ҳазини кўра олмасликларига, олифта ёки иккиюзламачи, деб аташларига парво ҳам қилмайди. «Тоғ эчкиси» сизни ҳурмат қилишини хоҳласангиз шарт-шароитларга риоя қилишингизга тўғри келади. У ҳеч қачон ошқор саҳналар уюштирмайди ва ўз ҳиссиётларини намоеён этмайди. Улар йўламай-нетмай турмуш курадиганлар тоифасидан эмас. Ақсинча, турмуш куришга узоқ ва синчковлик билан тайёрланадилар. «Тоғ эчки»ларининг деярли барчасининг терилари таъсирчан бўлади. Шунингдек, ошқорон касалига чалиниш эҳтимоли бўлиб, энг заиф

жойлари суяк ва бўғимлар ҳисобланади.

ЭРКАКЛАР. Бу мучал соҳиблари жўратсиз, шу билан бирга, жуда кучли ҳамдир. Улар ёлғизликни афзал кўрадигандай туюлсада, аслида ундай эмас. Кўпинча уларни тушуниш қийин бўлади. «Тоғ эчкиси» ҳеч қандай мақтовларсиз ҳам тинч яшаётгандай кўринса-да, бироқ ўзини, гўзал, қадди-қомати келишган, ақлли деб мақташларини жуда-жуда истайди. Лекин сиртдан бу нарса намоеён бўлмаганлиги учун ҳам уни камдан-кам мақташади. Бу мучал соҳиблари бошқа эркакларга нисбатан кечроқ севишади ва қатъий бир қарорга келмагунча уйланишмайди. Улар танлаган аёл меҳрибон она, ажойиб ўй бекаси, дид билан чиройли кийинадиган, ақли ва яхши тарбияланган бўлиши керак. Бу мучал соҳиблари болаларни жуда севишади. Болалари унга ҳурмат билан қарашларини ва сўзсиз итоат қилишларини талаб қилдилар. Улар ҳам бунга жавобан болаларига меҳрибон ва фарзандлари бахти учун ўз манфаатларидан ҳам кечишга тайёр.

АЁЛЛАР. Бу мучал соҳибаси ўзинга хос хусусиятга эга: ёши улгайиши билан унинг гўзаллиги ошиб, жозибали бўлиб боради. 35 ёшга кирганида 18 ёшдалигига нисбатан кўпроқ эркакларга ёқади. Лекин ҳамма ҳам унинг кўнглини топавермайди. «Тоғ эчкиси» — аёлининг хислатларидан бири — яхши тарбия кўрганлиги ва ўзини тутати билишидир. Бу аёл жозибдорлиги, гўзаллиги билан бошқалардан ажралиб туради. Доим унга гўзал аёл эканлигини таъкидлаб туриш керак. Унга уйланган эркак унинг оила аъзоларини ҳам ўз зиммасига олади. У қариндошуруғлари ва яқинларига нисбатан жуда меҳрибон, ажойиб ўй бекаси. Бу мучал соҳибаси болаларни севади ва уларнинг тарбиясига алоҳида аҳамият беради. Улар тотув яшашади. Табиат унга бошқа аёлларга нисбатан узоқ йиллар давомида саклиниб қоладиган табиий гўзаллик ато этган. У ўта қайсар. Лекин ҳеч қачон қийинчиликлардан нолимайди. У сизни муваффақият қозонишга ундаши ва шу билан бирга меҳр кўрсатиши мумкин.

УЙҚУЧИ ВА УЙҚУСИЗ

Ажабо!

Ҳаммага аёнки одамзод уйқусиз яшай олмайди. Шунинг учун инсонга энг даҳшатли азоб уйқудан маҳрум қилиш ҳисобланади. Бир неча сутка ухламаган одамнинг миясида тормозланиш содир бўлади ва улар нима қилаётганиларини билмай қолишади. 200 соат уйқусизликка ҳар қандай кучли организм ҳам бардош беролмайди. Унда чуқур психоз бошланади. Бироқ ҳар хил маълумотлар келтиришга шўшмайлик.

Маълумотларга қараганда, қиролича Елизаветта Петровнанинг бир хизматкори бутун сутка давомида тушлиқдан кейин 15 минут ухлаб олар экан. Қолган вақтда эса унинг ёнида бўлиб, уйқусини кўриқлар экан.

Швейцариялик Эриксон эса 46 йил мобайнида умуман уйқуга эҳтиёж сезмаган. Гриппнинг асорати уни уйқусизликка олиб келган. Шунга ўхшаш 15 йиллик уйқусизлик немис Клейнга ҳам нисиб этди. У бунга асаб толиқиши тўғриси эришти.

Бундай ҳолга уйқусини мажбуран чек-

лаганлар ҳавас қилса керак. Масалан, Наполеон, Гёте, Шиллер, Бехтерев, Черчил хаётда кўпроқ нарсага улгуриш учун суткада 5 соатгина ухлаб олардилар. Эдисон эса суткада 2–3 соат ухлаб куч йиғиб олар эди.

Лекин шундай одамлар ҳам борки, «уйқу» ишида рекордлар қўйишади. Масалан, америкалик Линда Варнетто ўзини яхши хис қилиш учун ҳар куни 23 соат ухлаб олиши керак экан. Унинг бу фазили унга ўй ишларида, овқат пиширишида, онаси билан телефонда гаплашишида ва болалари билан муносабатда ҳеч халал бермайди. Шундай ажойиб ҳодисалар борки, уларни бир-бирига солиштирмасдан иложи йўқ. Днепронетровсклик Надежда Артемовна Лебедина Варнетто хоним уйқусини шунчаки уйқусизликка йўйса керак. Чунки ўзи уйқонмасдан 19 йил ухлаган. У ои-

лали ва 5 ёшли қизи бўлган, 1954 йили ҳар доимидек ухлашга ётган ва 1973 йили онасининг ўлимидан сўнг уйқонган. Бошида у 5 йил касалхонада ётиб қолган, 12 йил эса унга онаси Пелагея Максимовна қараган. Онаси паралич бўлиб қолгандан кейин иккаласига онаси Анастасия қараган. Бу йиллар ичида Надежда Артемовнанинг эри ўлган. Қизи эса интернатга тузган. Бувисини кўмиш маросимига келганда онаси кўзини очганини кўради. Унинг 20 йилдан сўнг биринчи гапи: «Нима, онам йўқми?»

ДИЛАФРҮЗ тайёрлади

Кимга ёғ қайғуси, кимга эса жон!..
А. ТўРАЕВ олган сурат

ОЛАМДА ГАП КЎП

«ЭРТАДАН КЕЙИН УПАМАН»

Чехиядаги Ржичана шаҳарчасида истиқомат қилувчи 27 яшар Франтишек Шкаба кунларнинг бирида хотинига икки кундан кейин ўлишини айтади. У эса бундай совуқ ҳазили учун эрига бобиллаб беради. Лекин тақдирнинг ҳазилими ёки инсон ажал шарпасини сезиши рост эканми, ҳар ҳолда икки кун ўтиб, тунда уйқуга кетган Франтишек тонгда уйқонмади. У мангу уйқуга кетган эди.

СЎНГИ УСТУН

«ОНА»СИНИНГ БОЛАЛАРИ

Фарангистонлик зоолог олим Кристиан Муллек бир неча йилдан бери ғозлар устида кузатишлар ва тажрибалар олиб бормоқда. Унинг кузатишида тушумдан чиққан учта ғоз Кристианни ўз оналари деб билишади, ундан бир қадам ҳам нари кетишмайди. У ғозлар билан сайрга ҳам чиқиб туради. Бунда «она» Кристианга делтаплани жуда кўл келмоқда.

ТИЛЛОГА ТЕНГ ТИЛЛА БАЛИҚ

Кореяликлар «инга» деб атайдиган бу балиқчаларни аквариумда балиқ боқувчилар «кои» дейишади. Жанубий Кореянинг Шежжу оролидагина учрайдиган бу рангдор балиқларнинг аквариумчилар орасида бозори қаққон. Айрим нодир нусхаларининг баҳоси 1,5 минг АҚШ долларигача боради.

ГЎЗАЛ ҚИЗ СТЕЙСИ

22 ёшли Стейси Санчес ўтган йили «Плейбой» журнали учун суратга тушган ҳурликларнинг энг гўзали деб топилди. Техас штатининг Даллас шаҳрида яшовчи Стейси 100 минг доллар пул ва «Рэнглер» русумли жип машинаси билан тақдирланди. Шундан кейин ҳам «Бахт — гўзалликда» дейишса, ишонмай кўринг-чи!

ТАҚДИРГА ТАН БЕРМАЙ

Янги Зеландиялик Крис Адамсон бундан ўн йил бурун автомобил халокатида йўлиққанида бир оёғини тиззасидан кесиб ташлаган эди. Лекин Крис тақдирнинг бу зарбаси олдида эсанқираб қолмади. У протез оёғи билан махсус тахта ёрдамда тўққилар оша сузиш спорти билан шугулланади. Ногиронлар ўртасидаги киши олимпиадаларда бир неча марта чанги спорти бўйича қатнашган.

ЁШЛИК — БЕБОШЛИК

Бразилия фуқароси, 33 ёшли Сандра Регина Маchado нихоят футбол қироли Пелени ота деб аташ ҳуқуқига эга бўлди. Беш йиллик судлашувлардан сўнг у ўзининг Пеленинг никоҳсиз туғилган қизи эканлигини исботлади.

БЕЧОРА ҲЎКИЗ

Испанияликларнинг сеvimли кўнглиночар томошаларидан бири корридо (ҳўкиз билан олишув) эканлиги кўпчиликка маълум. Яқинда Мадриддаги Лас Вентас аренасида ўтказилган навбатдаги «жанг»да шаҳарнинг машҳур матадори Хосе Калвонинг ўлиб кетишига бир баҳя қолди. Шоҳдор ҳўкиз уни оёғидан яралади, лекин Хосе ўзини ўнглаб олиб, ҳўкизни «тинчитди».

ЧАРЧАСАНГИЗ, ОВҚАТ ЕНГ

Машҳур эстрада кўшиқчиси Паула Абдул қаттиқ чарчаганида ёки руҳан толиққанида бутун «аламини» овқатдан олади. Яъни у бундай пайтда овқатдан яхшироқ тинчлантирувчи восита йўқ, деб ҳисоблайди. Шу билан бирга, у семиртиб кетишни ҳам истамайди. Шунинг учун диетолог ёнидан бир қадам ҳам силжмайди.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро хайрия жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР: Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарқатиш уюшмаси» ассоциацияси

МАНЗИЛИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Телефон: 36-56-52, 34-86-91
Даврон БЕК навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0722 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табок.